



»Za svobodno univerzo se je treba boriti«

Akcija univerze V memorandumu od vlade in DZ zahtevajo sredstva za izvedbo programov in javni sistem štipendiranja

LJUBLJANA – Protestnega tedna ljubljanskih fakultet je konec. Kar pa ne pomeni, da »gibanje« Svobodna univerza ne bo še naprej delovalo. Napoveduje nove akcije, vse dokler vlada ne bo nehala uničevati javne univerze. Mi smo se o tem pogovarjali z akademikom Slavkom Splichalom, članom odbora Svobodne univerze in enim izmed piscev memorandumu.

TINA KRISTAN

Je eno izmed sporočil tedna Svobodne univerze tudi, da ljubljanska univerza ni svobodna?

Nobena univerza ni popolnoma svobodna. Ideja svobodne univerze je kontrafaktični ideal; vemo, da univerza nikoli ne bo povsem svobodna, ampak prav zato je ta ideal vreden, da se zanj borimo. Vemo, v katero smer bi razvoj univerze moral iti, to smo pokazali v zadnjem tednu, in to nikakor ni tista smer, v katero gre zdaj, ko znanje vse bolj postaja blago in javno univerzo pestijo vse večje in zmeraj bolj raznovrstne omejitve: finančne, administrativne, kadrovske. Z bolonjsko reformo so bili sprejeti novi programi, finančna sredstva pa so se zmanjšala. In potem nastane absurdna situacija, ko rektor ne eni izmed univerz od učiteljev zahteva, da izvajajo program na drugi stopnji brezplačno. Nevzdržno za sodobno univerzo je, da mora ta, če želi spremeniti en sam predmet v študijskem programu, za to dobiti soglasje birokratov, ki o vsebini spremembe ne vedo nič, namesto da bi o spremembah odločali tam, kjer razpolagajo z ustreznim znanjem, seveda v okviru postavljenih pravil. Zaradi finančnih omejitev postaja univerza tudi navznoter in navzven preveč zaprta, ko gre za pretok kadrov: med fakultetami, med raziskovalnim in pedagoškim delom, z univerzami v tujini.

Protestni teden je pokazal tudi apatijo dela profesorjev in študentov. Vas to skrbi?

Priznam, da me je presenetila apatija, ki je med študenti in zaposlenimi relativno velika, vendar moram hkrati ugotoviti, da se je v

zadnjih dveh, treh letih zmanjšala, kar vzbuja upanje. Obstajajo velike razlike med majhnim številom aktivnih in večino nezainteresiranih, kar pa ni nekaj posebnega; vedno je aktivno sorazmerno ozko jedro ljudi, ki razmišljajo o spremembah. Zelo prijetno presenečenje pa je, da so bili aktivni dodiplomski in doktorski študentje zelo aktivni. Ne smete pozabiti, da je bila celotna akcija organizirana in izvedena v le mesecu dni! Ta energija v študentskih vrstah res vzbuja upanje, da bomo dosegli spremembe.

Štejete povezovanje ljubljanskih fakultet med pomembnejše uspehe tega projekta?

Absolutno. Čeprav si človek težko predstavlja, da sodelovanja med bližnjimi študijskimi programi ni, pa ga je doslej vendarle bilo zelo malo. V tednu Svobodne univerze pa je v akcijah sodelovalo 15 fakultet, kar je zelo velik napredek v primerjavi z običajnim stanjem, ki vlada na ljubljanski univerzi.

Se je pa od akcije distanciral rektor. Na razpravi akademskega zbora ste rekli, da je to škandal.

Število študentov, profesorjev in drugih zaposlenih, ki so bili vključeni v več kot 120 dogodkov, intenzivnost te vključenosti in ne nazadnje ideja svobodne univerze sama bi nedvomno zaslužili eksplicitno podporo rektorja. Odbor za Svobodno univerzo takšnega signala od rektorja ni dobil in mislim, da je to, milo rečeno, nekorektno.

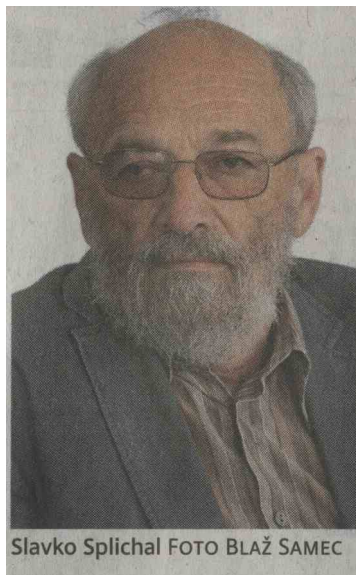
Zakaj nista sodelovali mariborska in primorska univerza?

Zamišljeno je bilo, da bi bila to vseslovenska Svobodna univerza. Ideja Svobodne univerze je bila tipična ideja, ki je nastajala od spodaj navzgor. Šele v poznejši fazi je bila usklajena na rektoratu oziroma senatu ljubljanske univerze. Stike z Mariborom in Kopro je bilo težko vzpostavljati iz podobnih razlogov, kot je to pri povezovanju fakultet v Ljubljani. Žalostno pri tem je, da je bilo nekatere profesorje iz Kopa in Maribora strah sodelovati, ker bi to zanje lahko imelo negativne posledice. Medtem ko na drugih dveh univerzah ta ideja ni prišla niti do senatov in rektorjev. Žal. Ker je vendarle bilo nekaj podpore, predvsem od študentov in tudi

učiteljev z drugih univerz, se bo morda to delovanje v nadaljevanju prelevilo v vseslovensko.

Tematike, ki ste jih v zadnjem tednu odpirali, niso vključevale le visokega šolstva v najširšem pomenu besede, med katere sodijo tudi težave študentov in nepedagoških delavcev, temveč tudi ekologije, socialnih pravic. Bo zdaj univerza pri postavljanju vprašanj, ki so pomembna za državljane, aktivnejša?

Naloga javne univerze, da javno obravnava vprašanja, ki so pomembna za državljane, je enako pomembna kot pedagoško in raziskovalno delo ter znanstvena publicistika. Zelo veliko znanja, s katerim univerza razpolaga, mora biti uporabljenega v korist javnosti. To je dolžnost univerze. Nujno je, da se univerza družbeno angažira. Tak angažma je seveda kritičen v odnosu do običajnih uveljavljenih poti in načinov odločanja, zato marsikdaj taka aktivnost univerze ni zaželena. Ne glede na to mora javna univerza javno delovati in pri tem sodelovati z drugimi skupinami v civilni družbi, nevladnimi organizacijami, gibanji. Zdaj se v prvo vrsto postavlja pomembnost sodelovanja univerze z gospodarstvom, ki je sicer tudi pomembno, nikakor pa ne sme imeti privilegiranega položaja. Po mojem mnenju so vsi načini organizirane civilne družbe deležne premalo podpore univerze, saj jim prav pomanjkanje strokovnega znanja otežuje dialog.



Slavko Splichal FOTO BLAŽ SAMEC

Page: 2

Reach: 130000

Country: SLOVENIA

Size: 648 cm2

2 / 2

MEMORANDUM

V memorandumu od vlade in državnega zbora zahtevajo, da zagotovita sredstva za izvedbo programov, prenehata izvajati pritisk na zmanjševanje števila zaposlenih, povečevanje obveznosti ter preprečevanje raziskovalnega in pedagoškega dela, vzpostavita sistem javnega štipendiranja, zagotovita vsaj minimalno plačilo obveznega pripravništva ter to, da mladi doktorji znanosti in podoktorski raziskovalci ne bodo prisiljeni iskati zaposlitve v tujini, izboljšata položaj najslabše plačanih in najbolj prekarne delavcev na univerzi ter odpravita kadrovanje v izvršni oblasti, ki sistemsko povzroča korupcijo v visokem šolstvu.



Svobodna univerza, protest proti sedanjemu stanju v visokem šolstvu in poskus odpiranja kritičnega pedagoškega prostora, je v soboto sprejela memorandum. FOTO BLAŽ SAMEC